

Sevgili Öğrenciler,

Sizi Yükseköğretim Kurulunda görmekten büyük memnuniyet duyuyorum, hepiniz hoş geldiniz.

**Değerli Hocalarım,
Basınımızın Değerli Temsilcileri,
Hepinizi saygıyla selamlıyorum.**

Bugün bu salonda, **2016 yılında** başlattığımız YÖK 100/2000 doktora burs programının 400'e yakın öğrencisiyle bir aradayız. Öğrencilerimiz, YÖK'ün salonlarına enerji verdiler. Türkiye'deki üniversitelerimizde bugün itibari ile **43 bin 265'i kız öğrencilerden oluşan toplam 97 bin öğrencimiz** doktora yapıyor. Bunların bir kısmı araştırma görevlisi statüsünde, bir kısmı başka bir işte çalışıyor ayrıca bir üniversitede de dışarıdan takip ederek ders ve tezlerini yürütüyorlar. Bu doktora öğrencilerinden bir kısmı araştırma safhasında tam-zamanlı olarak üniversite koridorlarında, laboratuvarlarında olmadıkları için kendilerinin potansiyellerini tam olarak göremiyoruz. Tabii ki gördüklerimiz de var.

Aslında sayısal olarak baktığımızda dünyanın ilk 10 büyük ekonomisinden birisi olma hedefini önüne koymuş Türkiye için, yetmiş doktoralı eleman sayısında çok büyük mesafe kaydetmemiz gerekiyor. Yükseköğretim kurulu sayımız 206, öğrenci sayımız 7 milyon 848 bine ulaştı.

Bu rakamlar sayısal büyümeyi gösteriyor. Başkan olduğumuzda bu sayısal büyümeye nitelik, keyfiyet ve kalitenin de eşlik etmesi gerektiğini söylemiş ve önceliğimizin kalite olduğunu ifade etmiştik.

Bu çerçevedeki çalışmalarımızla yıllardır konuşulan idari ve mali açıdan bağımsız bir kalite kurulunun kurulmasını gerçekleştirdik.

Yine onlarca yıldır konuşulan Misyon farklılaşması ve ihtisaslaşması da gerçekleştirdiğimiz ve yürüttüğümüz ikinci proje oldu. Bunu Bölgesel Kalkınma Odaklı Üniversiteler ve Araştırma Üniversiteleri olmak üzere iki ana kulvarda sürdürüyoruz. Hedef odaklı uluslararasılaşma da üçüncü projemiz idi. Başkan olduğumuzda 48 bin olan yabancı uyruklu öğrenci sayısı şu an 148 bini aşmış durumda. Dördüncü projemiz ise bugün toplanmamıza vesile olan doktoralı insan kaynağının nitelik ve nicelik olarak artırılmasına yönelik projemiz idi ki bunun mihveri YÖK 100-2000 projesidir.

Doktoralı mezun sayısı Çin'de 1000 kişiye 2,2; Amerika'da 1000 kişiye 1,7; Avrupa Birliği ülkelerinde 1000 kişiye 1,5 doktoralı kişi düşerken Türkiye'de bu oran 1000 kişiye 0,4.

Kalkınmış ülkeler arasındaki sıralamamızı yükseltebilmemiz için doktoralı insan kaynağımızı da arttırmamız şart. 100/2000 projesi de bu fikirle ortaya çıktı. YÖK olarak çoğu kurgusu itibariyle bir ilk olan başkaca burs programlarımız da var.

Fakat biz YÖK 100-2000'i sıradan bir burs programı olarak görmüyoruz. 100/2000 projesini biz bir Türkiye projesi, bir prestij projesi olarak görmekteyiz.

Bildiğiniz gibi devletimizin 2023 için çizdiği vizyonda "**net kalkınma değerini kendi beyin gücüne dayanarak arttırabilen**" bir Türkiye hedeflenmektedir. Bizim 100/2000 dediğimiz gibi,

Almanya, Çin, Kore, Japonya, Tayvan, Rusya çeşitli isimler altında 100/2000 benzeri mükemmeliyeti hedefleyen doktora programları başlatmışlardır.

İşte tam da bu bağlamdan olmak üzere, 2016'da planlamayı yaparken bu burs programındaki doktora alanlarının ülkenin ivedilikle ihtiyacı olan öncelikli alanlardan olmasına büyük önem attık. Bunların hepsi tematik alanlardı, ve bu programlarda kümülatif bir kitle oluşmasını sağladık. En az 3 doktora öğrencisinin aynı anda programa dahil olmasına özen gösterdik. Ancak bu alanlarda yetkinliğini ortaya koymuş üniversitelerin programı açmasına izin verdik.

Diğer önemli bir nokta, öğrencilerin tam zamanlı olarak üniversitede bulunması idi. Böylece kurumu, akademiye ve gerektiğinde sanayiye öğrenerek tezlerini hazırlayacaklardı. Doktora programı boyunca her bir öğrencinin etki değeri yüksek dergilerde birkaç araştırmalarının yayımlanmasını üniversitelere tavsiye ettik.

Değerli Öğrencilerimiz,

Bu proje kurgusu, amacı ve süreçleri itibariyle ülkemiz için bir ilktir. Bu program kapsamında her çağrı döneminde Başkanlığımız tarafından belirlenen/ revize edilen 100 öncelikli tematik alanda devlet üniversitelerinin doktora programlarında öğrenim gören ve/veya görececek olan öğrencilerin desteklenmesi hedeflenmektedir. 2000'li yıllara kadar doktora programının ana hedefi, gerek Türkiye'de gerek dünyadaki örneklerinde akademisyen, öğretim üyesi yetiştirmek olarak görülüyordu. 2000'li yıllardan sonra özellikle gelişmiş üniversitelerde doktora programlarını

- İnovatif doktora programları,
- Endüstriyel doktora programları,
- Geleceğin akademiye hedeflenen doktora programları olarak sınıflayabilmek mümkündür.

Ülkemizde endüstriyel doktora programları SAN-TEZ Projesi ile kısmen de olsa başarı elde etmektedir. Ancak inovatif doktora programları için kapsamlı araştırma laboratuvarlarında farklı araştırma ekiplerinin geniş araştırma projelerini üretmesini bekliyoruz. Sizlerden ayrıca uluslararası iletişim kurmanızı da bekliyoruz.

Önünüze koyduğunuz tematik alanın, sektörün ve ülkenin ihtiyaçlarının yapacağımız özgün araştırmalarınızla karşılanacağını düşünmekteyiz.

Üniversitelerimize de yeni dünya düzeninde önemli bir literatür olan **akıllı uzmanlaşma** konusunda kapsayıcı çalışmalar yapmalarını öneriyoruz. İşte tam da bu noktada YÖK'ün doktora konusuna verdiği önem ve "akademide ve endüstride ülkemizin geleceğinin değeri" noktasında sizlere ciddi ümitler bağlamış durumdayız.

100 /2000 YÖK Doktora Burs Programı ile burs verilen alt alanlar "**Temel Bilimler ve Mühendislik**", "**Sağlık**", "**Sosyal Bilimler**" ile "**Mimarlık ve Tasarım**" dan oluşan **4 ana başlık** altında kurgulanmıştır. Bu üst alanlar altında 100 alt alan oluşturulmuştur.

Seçilen 100 doktora alanı, 2013'ten itibaren dünya bilim literatürüne katılan "Yükseköğretimde Akıllı Uzmanlaşma" çalışmaları, Üniversitelerimizin ve Akademisyenlerimizin görüşleri ve çeşitli kurum ve kuruluşların önerileri alınarak kararlaştırılmış olup; her çağrı dönemi öncesinde elde edilen yeni öneriler/ tavsiyeler sonrasında yapılan değerlendirmelere istinaden revize edilmektedir.

Bu Burs Programında 2018-2019 Eğitim öğretim yılı Bahar dönemi itibarıyla **5. kez** çağrıya çıkılmış olup bu 5 çağrı dönemi sonucunda (feragat edenler, bursu kesilenler, kaydı silinenler hariç) hali hazırda **yaklaşık 3700** öğrenci burslandırılmıştır.

Programa ilişkin farkındalık ve talep günden güne artmakta ve her yeni çağrıya daha fazla Üniversite başvurmaktadır.

Ana gayemiz geleceğe güçlü nesiller yetiştirmektir. Ülke adına sizlerle ilgili hayallerimiz, beklentilerimiz var.

Sevgili Öğrenciler,

Son olarak şunu da söylemek isterim...

Bilim kurumları her şeyden önce kendi ülkesinin değerlerini referans alır. Kendi değerlerini evrensel olanla kucaklaştırır. İçinde bulunduğu toplumun bir cüzü olarak ülkesine hizmeti ve ülkesi için üretmeyi önceler. Bu nedenledir ki üniversiteler toplumun mükemmeliyet merkezi olarak addedilirler, ve de bunun içindir ki, üniversiteler ülke kalkınmasına katkı sağlayan bilimsel icadlar yapan insanlar yetiştirir, insan mutluluğunun en temel unsuru sağlıkta uzmanlar yetiştirir, insanın doğasında, fıtratında bulunan estetik ve güzellik duygularını bilimsel bir zeminde yeşertecek sanatçılar yetiştirir, karanlık çöktüğünde bir ışık olarak toplumun yolunu aydınlatacak sosyal bilimciler yetiştirir. Hayallerimizi gerçekleştireceğinizden eminim.

Hepinize başarılar diliyorum. Tekrar tekrar hoş geldiniz.

Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç
Yükseköğretim Kurulu Başkanı
YÖK 100/2000 Doktora Öğrenci Buluşmaları-1: Ankara Buluşması
12 Mart 2019, Konferans Salonu